

KADINLARDA SUÇ KORKUSUNUN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: KUZEY KIBRIS ÖRNEĞİ

Muallâ KÖSEOĞLU¹, Tülin İÇLİ²

Öz

Bu araştırmada Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan kadınların suç korku durumlarının yaş, eğitim durumu, gelir durumu, medeni durum, yaşanan bölge gibi çeşitli değişkenler açısından incelenmesi hedeflenmiştir. Bu değişkenlerin yanında, kadınların suç korkusunu tetiklediği varsayılan mağduriyet modeli ile düzensizlik modelinin etkileri de değerlendirilmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen soru formu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) beş bölgesi olan Lefkoşa, Girne, Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele'de yaşayan 18 yaş üstü KKTC vatandaşı 366 kadına uygulanmıştır. Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan kadınların suç korku düzeyi 75 üzerinden 35 çıkarken, suç korkusunu en yüksek seviyede yaşayan kadınların Lefkoşa ve Gazimağusa bölgelerinde ikamet ettiği gözlenmiştir. Düzensizlik modeline göre, en yoğun fiziki ve sosyal düzensizlik unsurlarının bu iki bölgede yer aldığı ve bunun kadınların suç korkusunu artırdığı tespit edilmiştir. Araştırmada kullanılan bir diğer model olan mağduriyet modelinin Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan kadınların suç korkularını artırıcı bir etkiye sahip olmadığı belirlenmiştir. Yaş, eğitim durumu ve medeni durumun suç korkusunu artırıcı bir etkiye sahip olmadığı görülürken, gelir durumu ve yaşanan bölgenin ise Kuzey Kıbrıs'taki kadınların suç korkusunun açıklanmasında önemli bir etki yarattığı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Suç korkusu, Kadınların suç korkusu, KKTC'de kadınların suç korkusu, kadın, suç

¹ Dr.Öğretim Üyesi Muallâ Köseoğlu, Lefke Avrupa Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, mkoseoglu@eul.edu.tr, Orcid No: 0000-0001-6655-6851

² Prof.Dr.Tülin İçli, Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, ticli@hacettepe.edu.tr, Orcid No: 0000-0001-5066-6693

EVALUATION OF WOMEN'S FEAR OF CRIME IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES: SAMPLE OF NORTHERN CYPRUS

Abstract

It is aimed to search women's fear of crime living in Northern Cyprus in terms of various variables such as age, education, income, marital status, residence. Beside these variables, effects of victimization model and disorder model which are assumed to stimulate women's fear of crime, are also observed. Questionnaire that was formed by the researcher was applied to 366 women who were 18+ and had Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) citizenship around five districts-Nicosia, Kyrenia, Famagusta, Morphou, İskele- of TRNC. According to research results, while women's fear of crime level in TRNC was found as 35 out of 64, the maximum level of women's fear of crime was found in Nicosia and Famagusta. It is found that these two districts have had maximum physical and social disorder factors and those factors have increased women's fear of crime according to disorder model. As a second model in this research, it is found that victimization model has not had any effect on women's fear of crime living in Northern Cyprus. While age, education and marital status have not had a significant impact on women's fear of crime on this sample, residence and income have had.

Keywords: *Fear of crime, Women's fear of crime, Women's fear of crime in TRNC, women, crime*

Giriş

Evrensel bir sorun olarak suç, uzun yıllardır çeşitli disiplinlerin çalışma konusu olmuştur. Suçun kaçınılmaz bir şekilde bütün toplumlarda görülmesi, uzun yıllar boyunca suç çalışmalarının odağını, suç davranışlarına neden olan faktörleri araştırmaya itmiştir. 1960'larla birlikte ise iki büyük Dünya Savaşı atlatılması, toplum yapılarında meydana gelen travma ve köklü değişimler “suç korkusu” kavramını gündeme getirmiştir. Günümüzde suç korkusu sorunsal kriminoloji, viktimoloji ve suç sosyolojisi yanında sosyal ekoloji, sosyal psikoloji ve coğrafya alanlarında da araştırmalara konu olmaktadır (Goodey, 2005, s. 66; Doran ve Burgess, 2012, s.1).

Küreselleşmenin etkisiyle 1980'lerle birlikte suç korkusu çalışmalarının özellikle Amerika ve Batı ülkelerinde yayılmaya başladığı görülmektedir. Bunun birincil nedeni, suç eylemlerinin küresel anlamda daha görünür hale gelmesi ve bireylerin dünyanın hemen her ülkesinde meydana gelen suç eylemlerinden haberdar olmasıyla birlikte bireylerin suç korku durumlarının tetiklenmesidir. Küresel güvensizlik, kamusal güvensizlik gibi kavramların da tartışılmaya başlanması, suç korkusu yönündeki araştırmaların sayısını artırmıştır. Öte yandan, yaşanan toplumsal, ekonomik, siyasi ve kültürel dönüşümler de bireyler üzerinde kaygı ve korku yarattığından suç korkusu önemli bir çalışma alanı haline gelmiştir (Hirtenlehner ve Farrall, 2013, s.7). Suç korkusu ayrıca, bireyin güvenlik algısının zedelenmesi, toplumsal ve kamusal izolasyon gibi fiziksel, psikolojik, davranışsal ve sosyal etkiler yaratarak bireyin öznel ve sosyal iyilik halini olumsuz anlamda etkilediğinden üzerinde önemle durulan bir konu olmaya başlamıştır (Vauclair ve Bratanova, 2017, s. 222).

Suç korkusunun çok boyutlu bir kavram olması, genel bir tanımının yapılmasını güçleştirmektedir. Bireylerin geniş aralıktaki duygu, düşünce ve inançlarını; bireylerin kendilerinin, sevdiklerinin ve daha geniş alandaki bireylerin kırılganlıklarını içeren suç korkusu, bu yönüyle sosyopsikolojik bir kavram olarak tanımlanmaktadır (Shoham vd., 2010, s. 430). Birey, kendisinin ya da ailesinden, sosyal çevresinden bir yakınının bir suç eylemine maruz kalma ihtimalini düşünerek korku duymaktadır. Ancak birey, yalnızca mağduriyet

anını değil bu mağduriyet gerçekleştiği takdirde toplumsal yaşama yeniden adaptasyonunun nasıl sağlanacağını da hesap ettiğinden suç korkusunu daha üst düzeyde yaşamaktadır. Alandaki önemli araştırmacılardan olan Ferraro (1992) ise suç korkusunu, “suça ya da kişinin suçla ilişkilendirdiği sembollere karşı geliştirdiği kaygı veya duygusal bir reaksiyon” şeklinde tanımlamaktadır (Ferraro, 1995, s. 4).

Suç korkusuna ilişkin yapılan araştırmalar, suç korkusunu en yoğun yaşayan grupların kadınlar, yaşlı bireyler, fiziki engeli bulunanlar ve etnik azınlıklar olduğunu ortaya koymaktadır (May vd., 2010, s. 163; Shoham vd., 2010, s. 431; Chadee vd., 2017, s. 453). Bu grupların suç korkusunu daha yoğun yaşamalarının en önemli nedeni olarak, bahsi geçen bütün grupların sosyal kırılganlık veya zarar görülebilirlik (vulnerability) düzeylerinin çeşitli nedenlerle daha yüksek olması gösterilmektedir. Ataerkil yapı içerisinde cinsel saldırıların açık hedefi olarak gösterilmeleri, alanyazında kadınların suç korkusunu en yüksek düzeyde deneyimleyen grup olarak kabul edilmesine neden olmaktadır (Hilinski vd., 2011, s. 114). Yaşlı bireyler açısından bakıldığında, yaşlılıkla birlikte deneyimledikleri fiziki ve sosyal deformasyonlar, bu bireylerin toplum içinde kendilerini daha dezavantajlı biçimde algılamalarına neden olmaktadır. Fiziki engeli bulunanlar genellikle engel durumlarından dolayı kendilerini herhangi bir saldırı karşısında savunamayacaklarını düşündüklerinden hedef olarak seçilebilecekleri korkusunu taşımaktadırlar. Son olarak etnik azınlıklara bakıldığında ise, hem yabancı bir ülkede olmaları hem de hakim nüfus karşısında azınlık konumunda olmaları çeşitli açılardan saldırılara maruz kalma korkusuna kapılmalarına neden olabilmektedir. Bunun yanında, yabancı ülkelerde yer alan azınlık grupların, bazı durumlarda buldukları ülkelerin hukuk sistemlerine güven duymayarak suç korku düzeylerinin yüksek düzeyde seyredebildiği gözlenmektedir.

Kadınların suç korkusunu en yoğun yaşayan grup olarak kabul edilmesi araştırmaların çıkış noktasını oluşturmuş ve suç korkusunun tetiklenmesinde etkili olduğu belirtilen yaş, gelir durumu, medeni durum, eğitim durumu, yaşanan bölge, düzensizlik ve geçmiş mağduriyet değişkenleri ele alınarak Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan kadınların suç korkuları değerlendirilmiştir. Bugüne

değin Kuzey Kıbrıs'ta konuyla ilgili hiçbir araştırma yapılmamış olması, Türkiye'de ise konuyla ilişkili sınırlı sayıda araştırma bulunması sebebiyle bu araştırmanın literatüre önemli bir bilimsel katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Değişkenler ve İlgili Literatür

Yaş ile suç korkusuna ilişkin bir değerlendirme yapıldığında, yaşlı bireylerin özellikle kamusal alanlarda suç eylemlerine maruz kalma oranlarının düşük olmasına karşın, suç korku düzeylerinin yüksek olduğu belirtilmektedir. Yaşlılarla ilgili olarak kamusal alandan ziyade özel alanda ihmal ve istismar durumlarının görüldüğü ifade edilmektedir (Carrabine vd., 2009, s. 166). Bununla birlikte, suç mağduriyeti oranları oldukça düşük olmasına karşın, yaşlı bireylerin suç korkusunu yüksek düzeyde yaşamalarının nedeni, kırılabilirlik ya da zarar görebilirlik kavramıyla açıklanmaktadır. Skogan ve Maxfield (1981) yaşlı bireylerin fiziksel ve sosyal zarar görebilirlik korkusunu taşıdıkları için suç korkusunu da yoğun biçimde deneyimlediklerini belirtmiştir. Fiziksel zarar görebilirlik yaşlı bireylerin, artık yavaşlayan fiziksel özelliklerinden dolayı kendilerini savunamayacakları düşüncesini temel alırken, sosyal zarar görebilirlik ise yaşlı bireylerin bir suç eylemine maruz kaldıktan sonraki süreçte toplumsal yaşama yeniden nasıl uyum sağlayacakları ile ilgili yaşadıkları korku durumunu ifade etmektedir (akt. McCoy ve Wooldregde, 1996, s. 193).

Gelir durumu ile suç korkusu arasında bir ilişki olduğu bazı araştırmalarca kabul edilmektedir (Hodgkinson, vd., 2017; Hew vd., 2018). İşsizlik, ev kirasını/ borcunu ödeme endişesi, çocuk varsa onların masrafları gibi parametrelerin bireyler üstünde baskı yaratarak "zarar görebilirlik" düşüncesini tetiklediği söylenmektedir. Ayrıca, suç korkusu üzerinde gelir durumunun bu kadar önemli olmasının bir diğer nedeni, gelirin bireylerin yaşadıkları bölgeyi belirlemede etkili olmasıdır. Gelir durumu düşük olan bireylerin yaşadıkları bölgelerin daha riskli ve suça açık bölgeler olabileceği, bu durumun da suç korkusunu artırıcı bir etkiye neden olabileceği ifade edilmektedir (Carrabine vd., 2009, s. 224). Bunun yanında, gelir eşitsizliğinde alt sınıfta yer alan bireylerin, toplumsal ve ahlaki düzenin bozulduğu düşüncesine daha fazla hakim oldukları ve bu düşüncenin de onların sosyal koruma algısını yıkarak

daha yüksek düzeyde suç korkusuna neden olduğu belirtilmektedir (Vauclair ve Bratanova, 2017, s. 223).

Suç korkusu açısından bir diğer önemli değişken yaşanan bölgedir. Bireyin ikamet ettiği bölge; çevrenin fiziki ve sosyal özellikleri, sosyo-ekonomik durumu, güvenlik durumu, nüfus yapısı, suç oranlarının nasıl seyrettiği gibi faktörlerle ele alındığından oldukça önemlidir. Düzensizlik modelinin de temelini oluşturan yaşanan bölge, içinde barındırdığı sosyal ve fiziksel düzensizliklerle değerlendirilmekte ve bu düzensizlik faktörlerinin suç korkusunu tetiklediği kabul edilmektedir. Zorbalar, etrafa saçılmış çöpler, duvar yazıları, kepenk vurulmuş dükkanlar, yıkık dökük binalar gibi faktörler fiziksel düzensizlik unsurları arasındayken, yabancı nüfus, alkol-madde bağımlıları, uyuşturucu satıcıları, seks işçileri, kumarhaneler gibi faktörler ise sosyal düzensizlik unsurları arasında yer almaktadır (Siegel, 2010, s. 146). Yaşadıkları bölgelerde bu tür düzensizlik unsurlarına maruz kalan bireylerin, bölgelerine dair güvenlik algılarını kaybederek suç korkusunu daha yoğun yaşadıkları varsayılmaktadır. Bunun yanında, fiziksel ve sosyal düzensizlik unsurları, bireylere sosyal kontrolün eksildiği ve ortak değer ve normların zayıfladığı mesajını verdiğinden yine suç korkusunu artırıcı bir faktör olarak kabul edilmektedir (Farrall vd., 2009, ss. 91-92; Lai vd., 2017, s.1016).

Suç korkusu literatüründe önemli bir yer tutmakla birlikte son dönemki çalışmalarda etkisi tartışılmaya başlanan geçmiş mağduriyet deneyimi, suç korkusuyla ilişkili bir diğer değişkendir. Mağduriyet deneyimi, doğrudan ve dolaylı mağduriyet olmak üzere iki açıdan ele alınmaktadır. Doğrudan mağduriyet, bireyin direkt olarak hedefi olduğu bir suç eyleminin yaşanmışlığını ifade ederken, dolaylı mağduriyet, bireyin doğrudan suça maruz kalmadığı ancak eşi, anne-babası gibi yakın çevresinden birinin ya da birilerinin yaşamış olduğu mağduriyet sonucundaki deneyimleri içermektedir (Wolhuter vd. 2009, s. 33). Doğrudan mağduriyet deneyimi yaşamış bireyin, öz-değerinin sarsıldığı, kendi güçsüzlüğünü, çaresizliğini, muhtaçlığını ve sınırlılıklarını açıkça fark ettiği ve bütün bu duygulanımlar bir araya geldiği zaman da bireyin çevresi ve kendisine karşı olan güveninin azaldığı, dolayısıyla da bireyin suç korkusunun arttığı varsayılmaktadır (Doran ve Burgess, 2012, s. 26; Rühns

vd., 2017, s. 366). Dolaylı mağduriyet ise doğrudan bireyin kendisinin değil aile, arkadaş veya tanıdıklarından birisinin mağduriyet yaşaması ve kişinin de bu durumdan etkilenmesi durumudur. Bu bağlamda, dolaylı mağduriyet yaşayan birey doğrudan fiziksel zarara uğramamakta ancak sevdiği birisinin mağduriyet yaşamasından ötürü duygusal anlamda zarar görmektedir (Karmen, 2010, s. 4; Grubb ve Bouffard, 2015, s. 3153).

Yöntem

Nicel araştırma yönteminin kullanıldığı bu araştırma tanımlayıcı (betimsel) bir araştırma olup, tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma evrenini, KKTC Devlet Planlama Örgütü İstatistik Dairesi'nden alınan 2011 yılında gerçekleştirilen son nüfus sayımı verilerine göre, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin en büyük beş ilçesi olan Lefkoşa, Girne, Gazimağusa, Güzelyurt ve İskele bölgelerinde yaşayan 18 yaş ve üzeri KKTC vatandaşı 83,239 kadın oluşturmaktadır. Çalışma evrenini en iyi şekilde temsil etmesi açısından tabakalı tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılarak 83,239 kişilik araştırma evreninden %95 güven düzeyi %5 örnekleme hatası ile 382 kişilik bir örneklem grubu hesaplanmıştır. Ancak verilerin analizi sürecinde bazı soru formlarının oldukça eksik ya da sadece tek seçeneğin işaretlenmiş olduğu gözlemlenerek 16 soru formu çıkarılmış ve veri analizi 366 soru formu üzerinden gerçekleştirilmiştir. Uygulama gerçekleştirilirken beş bölgenin nüfus yoğunluğuna göre bir hesaplama yapılmış ve Lefkoşa'dan 134, Girne'den 106, Gazimağusa'dan 79, Güzelyurt'tan 33 ve İskele'den 14 kadına ulaşılarak veriler toplanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Nicel araştırma yönteminin temel alındığı bu çalışmada, kantitatif bir yöntem olan ve kapalı uçlu sorulardan oluşan anket tekniği kullanılmıştır. Ölçme aracı araştırmacının kendisi tarafından üç bölümden oluşacak şekilde geliştirilmiştir.

İlk bölümde yer alan sosyo-demografik sorularla, katılımcıların yaş, meslek, medeni durum, eğitim ve gelir durumu gibi bilgilerin alınması hedeflenmiştir.

Formun ikincil bölümünde yer alan Suç Korkusu Ölçeği araştırmacı tarafından beşli derecelendirme kullanılarak likert tipte hazırlanmış ve 15 sorudan oluşturulmuştur. Ölçekte yer alan sorular, katılımcıların suç korku düzeylerinin saptanması amacıyla yöneltilmiştir. Ölçekte yer alan sorulara verilen yanıtlar “Hiç korkmuyorum=1 puan”, “Korkmuyorum=2 puan”, “Ne korkuyorum, ne korkmuyorum=3 puan”, “Korkuyorum=4 puan” ve “Çok korkuyorum=5 puan” şeklinde puanlanmıştır. Ölçekten alınabilecek olan en düşük puan 15 ve en yüksek puan 75’tir. Katılımcıların ölçekten yüksek puan alması, suç korku düzeylerinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Son bölümde yer alan Düzensizlik Ölçeği ise, katılımcıların yaşadıkları bölgelere ilişkin düzensizlik unsurlarının saptanması amacıyla beşli likert tipte geliştirilmiş olup 8 önermeden oluşmaktadır. Katılımcıların ölçekte yer alan önermelere verdikleri cevaplar “Hiç sorun değil=1 puan”, “Sorun değil=2 puan”, “Ne sorun, ne sorun değil=3 puan”, “Sorun=4 puan” ve “Ciddi bir sorun=5 puan” şeklinde puanlanmıştır. Katılımcıların ölçekten alabilecekleri en düşük puan 8 ve en yüksek puan 40’tır. Ölçekten alınacak yüksek puan, bölgede düzensizlik unsurlarının yüksek düzeyde seyrettiğine işaret edecektir.

Veri toplama aracıyla ilgili geçerlik-güvenirlik çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Kapsam geçerliği için öncelikle suç korkusu konusu kapsamında yapılan yerli ve yabancı çalışmalar, tezler ve kitaplar taranarak, konuya ilişkin kavramsal ve kuramsal çerçeve oluşturulmuştur. Bu çerçevenin oluşturulmasının ardından, araştırmanın problemi düşünülerek hangi faktörlerin saptanması gerektiği belirlenmiş ve kapsam daraltılmıştır. Bu bağlamda, diğer çalışmalarda kullanılmış ölçme araçları değerlendirilmiştir. Ancak sınırlı bir alan olması nedeniyle yalnızca İngilizce olan Suç Korkusu Ölçeği’nden faydalanılmış ve bazı maddeler uyarlanarak kullanılmıştır (Ferraro ve La Grange, 1989). Ölçeklerde yer alan soruların uygunluğu, soru şekli, dil bilimsel uygunluğu, alanlarında uzman akademisyenler tarafından incelenmiş ve uzmanlar soruların uygun olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Ayrıca soruların uygulamada nasıl algılandığının anlaşılması adına 40 kadın ile bir pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu pilot uygulama neticesinde ölçek sorularının uygun ve anlaşılır olduğu belirlenmiştir.

Yapı geçerliği için ölçeklerin taslak maddelerinin faktör yapısını ortaya koymak adına öncelikle Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi uygulamasına geçilmeden önce veri setinin normal dağılıma uyum gösterip göstermediğini incelemek için, Kolmogorov Smirnov, Shapiro-Wilks testleri yapılmış, dağılıma ait QQ plot incelenmiş ve çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda veri setinin normal dağılıma uyduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca AFA uygulanabilmesi için uygunluğun belirlenmesinde kullanılan Kaiser-Meğher-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett'in küresellik testi uygulanmıştır. KMO katsayısı, veri matrisinin faktör analizi ve veri yapısından faktör çıkarma için uygunluğu hakkında bilgi vermektedir. Faktörleşebilirlik için KMO'nun 0,60'tan yüksek çıkması beklenmektedir (Büyüköztürk, 2009, s. 115). Açımlayıcı faktör analizi sonuçları incelendiğinde suç korkusu ölçeğinde öz değeri 1'in üzerinde olan 3 faktör olduğu ve ölçeğin üç faktörlü bir yapıda olduğu görülmektedir. Ölçek üç faktörlü yapısı ile toplam varyansın %63,47'sini açıklamakta olup ölçekte yer alan birinci faktör toplam varyansın %31,53'ünü, ikinci faktör %16,56'sını ve üçüncü faktör %15,39'unu açıklamaktadır. Yine bu ölçekte yer alan şahsa ve mala yönelik suç korkusu alt boyutunda bulunan sorulara ilişkin faktör yüklerinin 0,56 ile 0,86 arasında, yakın çevreye yönelik suç korkusu ölçeğindeki sorulara ait faktör yüklerinin 0,60 ile 0,77 arasında ve karanlıkta suç korkusu ölçeğinde yer alan sorulara ait faktör yük değerlerinin 0,62 ile 0,81 arasında değiştiği saptanmıştır. Düzensizlik ölçeğine bakıldığında ise, bu ölçekte özdeğeri birden büyük bir faktör olduğu, dolayısıyla ölçeğin tek boyutlu olduğu saptanmıştır. Tek boyuta ait öz değer 5,13 olup, toplam varyansın %64,16'sını açıklamaktadır. Düzensizlik ölçeğine ilişkin faktör yükleri incelendiğinde, ölçeğe ilişkin faktör yüklerinin 0,63 ile 0,86 arasında değiştiği tespit edilmiştir.

Veri toplama aracının güvenilirlik çalışmalarına gelindiğinde, ölçeklerin iç tutarlılığının saptanmasına yönelik öncelikle Cronbach's Alpha testi uygulanmıştır. Test sonuçlarına göre, ölçek geneline ilişkin alpha güvenilirlik katsayısı 0,91 bulunmuştur. Büyüköztürk (2018)'e göre hesaplanan alpha güvenilirlik katsayısının 0,70'in üzerinde olması halinde ölçme aracı güvenilir bulunmaktadır. Buna göre, ölçek geneline ilişkin alpha değeri son derece

yüksek bulunmuş, dolayısıyla ölçme aracının güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Suç korkusu ölçeği geneline ait Cronbach alfa katsayısı 0,91 iken, Düzensizlik ölçeğine ait Cronbach alfa katsayısı ise 0,92'dir.

Bulgular

Araştırma verileri Kuzey Kıbrıs'ta Temmuz-Kasım 2016 tarihleri arasında toplanmıştır. Soru formu uygulanmadan önce katılımcılara araştırma hakkında ve soru formunun nasıl yanıtlanacağı konusunda detaylı bilgi verilmiştir. Katılımcıların doğru ve samimi bir şekilde yanıt vermelerini sağlamak adına araştırma sonuçlarının sadece bilimsel amaçla kullanılacağı ve verecekleri yanıtların üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağı konusunda katılımcılar bilgilendirilmiştir. Ayrıca, soru formu için Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan veri toplama aracının etik ilkelere uygun olduğuna dair onay alınmıştır.

Katılımcıların Tanıtıcı Özellikleri

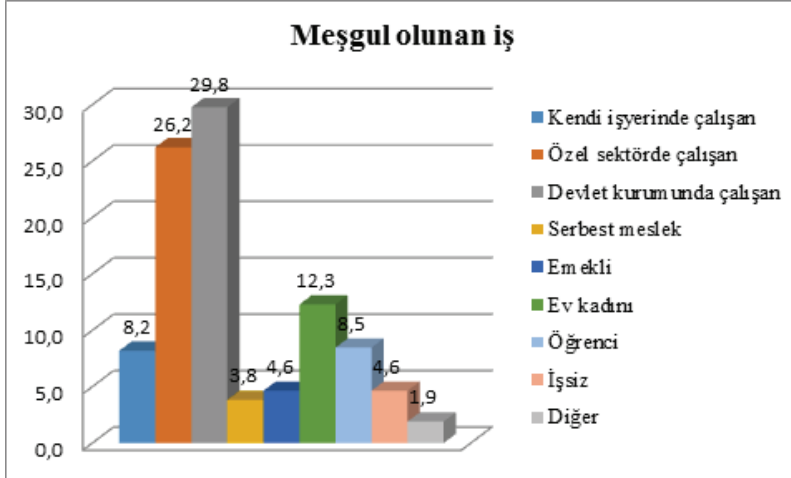
Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya dahil olan kadınların çoğunluğunun (%32,24) 26-35 yaş, %24,04'nün 36-45 yaş, %17,49'unun 46-55 yaş, %14,48'sinin 25 yaş ve altı ve %11,75'inin 56 yaş ve üzeri yaş aralığında yer aldığı görülmektedir. Eğitim durumlarına göre dağılım incelendiğinde katılımcıların, %39,07 ile lisans, %30,05 ile lise/ön lisans, %17,76 ile lisansüstü ve %11,48 ile ilköğretim mezunu oldukları belirlenmiştir. Araştırmaya dahil olan kadınların %36,61'i Lefkoşa, %28,96'sı Girne, %21,58'i Gazimağusa, %9,02'si Güzelyurt ve %3,83'ü İskele ilçelerinde yaşamaktadır. Kadınların gelir durumu değerlendirildiğinde, %28,14 ile 2100-3000 TL arası gelire sahip olanlar ilk sırada, %22,40 ile aylık geliri 1000-2000 TL arası olanlar ikinci sırada, %16,39 ile aylık geliri 3100-4000 TL arası olanlar dördüncü sırada ve %14,75 ile aylık geliri 4100 TL ve üzeri olanlar ise son sırada yer almıştır. Katılımcıların medeni durumlarına bakıldığında ise, kadınların yarısından fazlasının (%54,10) evli olduğu görülmektedir. Bunu takiben %32,79'u hiç evlenmemiş, %13,11'ise eşinden ayrı olduğunu veya eşini kaybettiğini ifade etmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Sosyo-Demografik özellikleri

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Yaş Grubu		
25 yaş ve altı	53	14,48
26-35 yaş	118	32,24
36-45 yaş	88	24,04
46-55 yaş	64	17,49
56+ yaş	43	11,75
Eğitim durumu		
Okur-yazar	6	1,64
İlköğretim	42	11,48
Lise/Ön lisans	110	30,05
Lisans	143	39,07
Lisansüstü	65	17,76
İkamet edilen ilçe		
Lefkoşa	134	36,61
Gazi mağusa	79	21,58
Girne	106	28,96
Güzelyurt	33	9,02
İskele	14	3,83
Aylık gelir		
1000-2000 TL	82	22,40
2100-3000 TL	103	28,14
3100-4000 TL	60	16,39
4100 TL ve üzeri	54	14,75
Bilmiyorum	67	18,31
Medeni durum		
Hiç Evlenmemiş	120	32,79
Evli	198	54,10
Eşi ölmüş/boşanmış	48	13,11

Aşağıda yer alan Şekil 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan kadınların çoğunluğunun (%29,8) kamu kuruluşlarında, %26,2'sinin özel sektörde çalıştığı, %12,3'ünün ev kadını, %8,5'inin öğrenci olduğu ve %8,2'sinin de kendi işyerinde çalıştığı görülmektedir.

Şekil 1: Katılımcıların Çalışma Durumu

Kadınların Tanıtıcı Özelliklerine göre Suç Korku Düzeyleri

Tablo 2’de kadınların yaş gruplarına göre suç korkusu ölçeği ile düzensizlik ölçeğinden almış oldukları puanların karşılaştırılmasına ilişkin varyans analizi (ANOVA) sonuçları yer almaktadır. Kadınların yaş gruplarına göre ölçeklerden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bunun nedeni, Kuzey Kıbrıs’ta yaşlı bireylerde sosyal zarar görebilirlik endişesinin düşük düzeyde seyretme ihtimalidir. Sosyo-kültürel yapı gereği, Kuzey Kıbrıs’ta aile, akraba ve komşuluk ilişkileri kentsel alanlarda azalarak var olmakla birlikte özellikle kırsal kesimlerde güçlülüğünü korumaktadır. Yaşlı bireyler başına gelen herhangi bir olumsuzluk durumunda ulaşabileceği sosyal destek ağının varlığını bildiğinden kendisini daha güvende hissetme eğilimi sergileyebilmektedir. Ayrıca, yine sosyo-kültürel yapı gereği Kuzey Kıbrıs’ta gelişmiş ülkelere kıyasla aile yapısında farklılıklar gözlenmektedir. Avrupa ülkelerinde yaşlıların bakımı aileden çıkarak devlet veya özel bakımevlerinin sorumluluğuna geçmişken, Kuzey Kıbrıs’ta yaşlı bireylerin bakımından halen çocukları sorumludur. Yaşlı bireyler ya çocuklarının yanında ya da çocuklarına yakın bölgelerde ikamet etmekte, bu durum da fiziksel ve sosyal zarar görebilirlik endişesini, dolayısıyla suç korkusunu azaltan bir faktör olarak açıklanabilmektedir.

Tablo 2: Kadınların yaş gruplarına göre ölçeklerden almış oldukları puanların karşılaştırılması (n=366)

Ölçekler	Yaş Grubu	n	$\bar{X}$	s	Min	Max	F	p
Şahsa ve Mala Yönelik Suç Korkusu	- 25 yaş	53	18,36	7,13	9	35	0,41	0,80
	26-35 yaş	118	19,53	7,74	9	36		
	36-45 yaş	88	18,76	6,83	9	33		
	46-55 yaş	64	19,67	7,08	9	36		
	+ 56 yaş	43	18,81	6,53	9	36		
Yakın Çevreye Yönelik Suç Korkusu	- 25 yaş	53	9,15	3,54	4	17	0,20	0,94
	26-35 yaş	118	9,07	3,51	4	19		
	36-45 yaş	88	9,17	3,18	4	16		
	46-55 yaş	64	9,42	3,58	4	18		
	+ 56 yaş	43	8,86	2,93	5	18		
Karanlıkta Suç Korkusu	- 25 yaş	53	6,55	2,10	3	11	1,01	0,40
	26-35 yaş	118	6,53	2,42	3	13		
	36-45 yaş	88	7,07	2,81	3	14		
	46-55 yaş	64	6,55	2,31	3	11		
	+ 56 yaş	43	7,09	2,37	3	12		
Suç Korkusu Ölçeği	- 25 yaş	53	34,06	10,98	16	62	0,15	0,96
	26-35 yaş	118	35,14	12,08	16	64		
	36-45 yaş	88	35,00	11,53	16	57		
	46-55 yaş	64	35,64	11,45	16	59		
	+ 56 yaş	43	34,77	10,23	18	62		
Düzensizlik Ölçeği	- 25 yaş	53	19,98	9,78	8	40	0,60	0,66
	26-35 yaş	118	20,96	9,17	8	40		
	36-45 yaş	88	20,23	9,25	8	38		
	46-55 yaş	64	19,95	8,70	8	40		
	+ 56 yaş	43	18,44	9,63	8	40		

Aşağıda yer alan Tablo 3'te kadınların gelir durumlarına göre suç korkusu ölçeği ile düzensizlik ölçeğinden almış oldukları puanların karşılaştırılmasına ilişkin varyans analizi (ANOVA) sonuçları yer almaktadır. Araştırmaya katılan kadınların gelir durumlarına göre suç korkusu ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan alt boyutlardan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Araştırmaya katılan kadınların aylık

gelirlerine göre düzensizlik ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Bu fark aylık geliri 1000-2000 TL arasında olan kadınlar ile 3100-4000 TL ve 4100 TL üzerinde olan kadınlardan kaynaklanmaktadır. Aylık geliri 1000-2000 TL arasında olan kadınların ölçek puanları, aylık geliri 3100-4000 TL ve 4100 TL üzerinde olan kadınlardan daha yüksek bulunmuştur. Bu fark, gelir durumu daha düşük olan bireylerin düzensizlik faktörlerinin daha yoğun görüldüğü riskli bölgelerde yaşamak durumunda kalmasıyla açıklanabilmektedir. İlgili literatür kısmında da değinildiği üzere, suç oranlarının yüksekliği, kumarhaneler, dağınıklık, bağımlılık gibi fiziksel ve sosyal düzensizlik faktörlerinin yoğun görüldüğü bölgelerde, gelir durumu düşük olan bireylerin yaşama ihtimali daha yüksektir.

Tablo 3: Kadınların gelir durumuna göre ölçeklerden almış oldukları puanların karşılaştırılması

Ölçekler	Gelir durumu	n	$\bar{X}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Şahsa ve Mala Yönelik Suç Korkusu	1000-2000 TL	82	18,83	6,23	9	33	0,51	0,68	
	2100-3000 TL	103	19,90	7,77	9	36			
	3100-4000 TL	60	19,58	7,02	9	33			
	4100 TL ve üzeri	54	18,74	7,02	9	35			
Yakın Çevreye Yönelik Suç Korkusu	1000-2000 TL	82	9,04	3,07	4	17	0,49	0,69	
	2100-3000 TL	103	9,25	3,68	4	19			
	3100-4000 TL	60	9,37	2,64	4	16			
	4100 TL ve üzeri	54	9,74	3,79	4	18			
Karanlıkta Suç Korkusu	1000-2000 TL	82	7,12	2,24	3	11	2,11	0,10	
	2100-3000 TL	103	6,52	2,67	3	14			
	3100-4000 TL	60	7,47	2,14	3	12			
	4100 TL ve üzeri	54	6,80	2,67	3	13			
Suç Korkusu Ölçeği	1000-2000 TL	82	34,99	9,73	16	56	0,20	0,90	
	2100-3000 TL	103	35,68	12,71	16	64			
	3100-4000 TL	60	36,42	10,14	16	56			
	4100 TL ve üzeri	54	35,28	12,61	16	62			
Düzensizlik Ölçeği	1000-2000 TL	82	21,24	8,80	10	40	2,95	0,03*	1-3
	2100-3000 TL	103	20,82	9,31	8	40			1-4
	3100-4000 TL	60	17,13	7,48	8	38			
	4100 TL ve üzeri	54	19,74	9,36	8	36			

* $p < 0,05$

Tablo 4'te araştırma kapsamına alınan kadınların medeni durumlarına göre ölçeklerden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Tablo değerlendirildiğinde, araştırma kapsamına alınan kadınların medeni durumlarına göre suç korkusu ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan şahsa ve mala yönelik suç korkusu alt boyutu ve yakın çevreye yönelik suç korkusu alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Kadınların medeni durumlarına göre ölçekte yer alan karanlıkta suç korkusu alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptanmış olup eşi ölmüş/boşanmış kadınların bu alt boyuttan aldıkları puanlar diğer kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$). Eşleri olmayan kadınların karanlıkta suç korkusunu daha yüksek yaşadığı tespiti, çeşitli şekillerde yorumlanabilmektedir. Bunlardan ilki, kadınların yalnız veya çocukları varsa çocuklarıyla yaşama ihtimalidir. Bu noktada, kadınların yalnız yaşadıkları için daha fazla korku yaşama ihtimalleri doğabilmektedir. Bunun yanında, üstlenilen annelik rolüne karşılık çocuklarına karşı taşıdığı korumacılık ve sorumluluk duyguları da bu korkuyu tetikleyebilmektedir. Başka bir açıdan bakıldığında ise, kadınların cinsel suçların hedefi olabileceği korkusunu yaşadıkları daha önce de belirtilmiştir. Ataerkil yapı içinde inşa edilen toplumsal cinsiyet rolleri, özellikle yalnız yaşayan kadınların cinsel suçların açık hedefi olarak düşünülmesine neden olabilmektedir. Ayrıca yine toplumsal cinsiyet rolleri neticesinde kadının zayıf, savunmasız, itaatkar gibi özelliklerle kuşatılması, özellikle eşi olmayan kadınlar için bu algının daha da güçlenmesine neden olmaktadır. Bunun bilincinde olarak, bu kadınların suç korkusunu daha yüksek düzeyde yaşaması olasıdır. Son olarak, kadınların medeni durumlarına göre düzensizlik ölçeğinden aldığı puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 4: Kadınların medeni durumuna göre ölçeklerden almış oldukları puanların karşılaştırılması (n=366)

Ölçekler	Medeni Durum	n	$\bar{X}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Şahsa ve Mala Yönelik Suç Korkusu	Hiç evlenmemiş	120	18,64	8,04	9	36	0,51	0,60	
	Evli	198	19,24	6,46	9	36			
	Eş ölmüş/Boşanmış	48	19,79	7,69	9	36			
Yakın Çevreye Yönelik Suç Korkusu	Hiç evlenmemiş	120	8,91	3,69	4	19	1,18	0,31	
	Evli	198	9,13	3,17	4	18			
	Eş ölmüş/Boşanmış	48	9,79	3,33	4	16			
Karanlıkta Suç Korkusu	Hiç evlenmemiş	120	6,74	2,42	3	13	4,87	0,01*	1-3
	Evli	198	6,49	2,33	3	13			2-3
	Eş ölmüş/Boşanmış	48	7,71	2,83	3	14			
Suç Korkusu Ölçeği	Hiç evlenmemiş	120	34,29	12,42	16	62	1,21	0,30	
	Evli	198	34,86	10,52	16	64			
	Eş ölmüş/Boşanmış	48	37,29	12,35	16	62			
Düzensizlik Ölçeği	Hiç evlenmemiş	120	20,63	9,28	8	40	0,25	0,78	
	Evli	198	19,87	9,35	8	40			
	Eş ölmüş/Boşanmış	48	20,23	8,75	8	36			

* $p < 0,05$

Aşağıda yer alan Tablo 5'te araştırmaya katılan kadınların yaşadıkları bölgelere göre ölçeklerden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal-Wallis testi sonuçları verilmiştir. Araştırmaya katılan kadınların yaşadıkları bölgelere göre suç korkusu ölçeğinde yer alan şahsa ve mala yönelik suç korkusu alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu fark Girne bölgesinde ikamet eden kadınlardan kaynaklanmakta olup Girne bölgesinde yaşayan kadınların bu alt boyuttan aldıkları puanlar diğer bölgelerde yaşayan kadınlardan daha düşük bulunmuştur. Kadınların ölçekte bulunan yakın çevreye yönelik suç korkusu alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiş olup, Girne bölgesinde yaşayan kadınların bu alt boyuttan aldıkları puanlar Lefkoşa, Gazimağusa ve Güzelyurt bölgelerinde yaşayan kadınlardan daha düşük bulunmuştur

($p < 0,05$). Kadınların karanlıkta suç korkuları bölgelere göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p > 0,05$). Araştırmaya dahil edilen kadınların yaşadıkları bölgelere göre suç korkusu ölçeği genelinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Girne bölgesinde yaşayan kadınların ölçek genelinden aldıkları puanlar, diğer bölgelerde yaşayan kadınların almış oldukları puanlardan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha düşük bulunmuştur. Ayrıca İskele bölgesinde yaşayan kadınların ölçek genelinden aldıkları puanlar, Gazimağusa bölgesinde yaşayan kadınlara göre daha düşüktür. Bu bulgulara bakıldığında, İskele ve Güzelyurt bölgelerinin kırsal olmasından kaynaklı olarak suç korkusu ölçeği puanlarının düşük olduğu varsayılmaktadır. Kırsal alanlarda yaşayan bireylerin kentsel alanlarda yaşayanlara kıyasla suç korku düzeylerinin düşük olduğu bu alandaki literatürde de kabul görmektedir (Little vd., 2005, s.158). Burada şaşırtıcı olan bulgu, Kuzey Kıbrıs'ın en büyük ikinci bölgesi olan Girne'deki suç korku düzeyinin düşük çıkmasıdır. Bu bulguyu değerlendirirken düzensizlik ölçeğini de dikkate almak gerekmektedir. Düzensizlik ölçeğine bakıldığında da Girne bölgesinin puanının düşük olduğu görülmektedir. Literatürde genellikle büyük kentlerde yaşayan kadınların suç korku düzeylerinin düzensizlik modeline bağlı olarak daha yüksek görüldüğü belirtilmektedir. Büyük kentlerde başiboş evler, duvar yazıları, dağılmış çöpler gibi fiziksel düzensizlikler ve madde-alkol bağımlısı bireyler, seks işçileri, gece kulüpleri gibi sosyal düzensizlik unsurları daha fazla görülmektedir (Farrall vd., 2009, ss. 91-92; Lai vd., 2017, s.1016). Böyle ortamlarda yaşayan bireylerin buna bağlı olarak suç korku düzeyinin daha yüksek olması beklenmektedir. Lefkoşa ve Gazimağusa'daki sonuçlar beklendiği gibiyken Girne'den elde edilen sonuç çelişmiştir. Oysa Girne bölgesi de Lefkoşa ve Gazimağusa gibi kumarhane, gece kulübü, yabancı nüfus, terk edilmiş binalar gibi hem sosyal hem de fiziksel düzensizlikleri yüksek olan bir bölge olarak bilinmektedir. Girne bölgesinde suç korku düzeyinin diğer bölgelere kıyasla daha düşük çıkmasının nedeni, Girne'de yaşayan bireylerin yaşadıkları bölgedeki fiziksel ve sosyal düzensizlik unsurlarını "sorun" veya "düzensizlik" şeklinde görmemeleri olabildiği gibi zaman içinde bu düzensizlik unsurlarını normalleştirme eğilimi sergilemeleri şeklinde de yorumlanabilmektedir. Bunun yanında, literatürle paralellik

gösteren bir bulgu ise, düzensizlik ölçeği puanlarının en yüksek çıktığı Lefkoşa ve Gazimağusa bölgelerinde, suç korku düzeylerinin de yüksek çıkmış olmasıdır.

Tablo 5: Kadınların yaşadıkları bölgelere göre ölçeklerden almış oldukları puanların karşılaştırılması (n=366)

Ölçekler	Bölge	n	$\bar{X}$	s	M	Sıra Ort.	X ²	p	Fark
Şahsa ve Mala Yönelik Suç Korkusu	Lefkoşa	134	20,01	7,71	9	36	35,49	0,00*	1-3
	Gazi mağusa	79	21,90	6,98	9	36			2-3
	Girne	106	15,80	5,60	9	35			4-3
	Güzelyurt	33	19,30	6,10	9	32			5-3
	İskele	14	19,50	7,17	10	31			
Yakın Çevreye Yönelik Suç Korkusu	Lefkoşa	134	9,33	3,77	4	18	18,25	0,00*	1-3
	Gazi mağusa	79	10,23	3,03	4	18			2-3
	Girne	106	8,17	3,13	4	19			4-3
	Güzelyurt	33	9,06	2,55	4	13			
	İskele	14	8,79	2,81	5	13			
Karanlıkta Suç Korkusu	Lefkoşa	134	7,02	2,56	3	14	4,47	0,35	
	Gazi mağusa	79	6,43	2,20	3	12			
	Girne	106	6,63	2,55	3	13			
	Güzelyurt	33	6,91	2,38	3	13			
	İskele	14	6,00	2,04	3	11			
Suç Korkusu Ölçeği	Lefkoşa	134	36,37	12,67	16	62	24,64	0,00*	1-3
	Gazi mağusa	79	38,56	10,02	16	64			2-3
	Girne	106	30,60	9,91	16	62			4-3
	Güzelyurt	33	35,27	10,02	16	54			5-3
	İskele	14	34,29	11,17	19	54			2-5
Düzensizlik Ölçeği	Lefkoşa	134	19,01	8,63	8	37	57,72	0,00*	1-2
	Gazi mağusa	79	27,24	8,20	8	40			3-2
	Girne	106	17,52	8,78	8	40			4-2
	Güzelyurt	33	16,70	6,65	8	36			5-2
	İskele	14	19,64	9,54	8	40			

* $p < 0,05$

Kadınların Doğrudan ve Dolaylı olarak Suç Mağduriyeti Yaşama Durumlarına göre Suç Korku Düzeyleri

Tablo 6'da araştırma kapsamına alınan kadınların daha önce herhangi bir suç mağduru olma durumlarına göre ölçeklerden almış oldukları puanların karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonuçları verilmiştir.

Araştırmaya katılan kadınların doğrudan suç mağduriyeti yaşama durumlarına göre suç korkusu ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Yine, kadınların doğrudan suç mağduriyeti yaşama durumlarına göre düzensizlik ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Doğrudan mağduriyet deneyimi ile suç korkusu arasındaki ilişki son dönemde yapılan güncel araştırmalarda sorgulanmaya başlanmış ve ilişki tespit edilmeyen çalışmalar ortaya çıkmıştır (Farrall vd., 2009; Curiel ve Bishop, 2018). Bunun yanında, bu araştırmanın örneklem grubunun da burada belirleyici olduğu söylenebilmektedir. Örneklem grubunda doğrudan mağduriyet yaşayanların sayısı 83 iken, son bir yıl içinde mağduriyet yaşayanların sayısı sadece 11'dir. Literatürde son bir yılda deneyimlenen mağduriyetin suç korkusu üzerinde çok daha büyük bir etkiye sahip olduğu ifade edilmekte (Fox vd., 2009, s. 26), bu çalışmada ise bu koşulu sağlayan 11 kişi üzerinden bir değerlendirme yapmanın zorluğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 6: Kadınların doğrudan mağduriyet yaşama durumlarına göre ölçeklerden almış oldukları puanların karşılaştırılması (n=366)

Ölçekler	Suç mağduru olma	n	$\bar{X}$	s	t	p
Şahsa ve Mala Yönelik Suç Korkusu	Olan	83	18,99	6,59	-0,19	0,85
	Olmayan	283	19,16	7,34		
Yakın Çevreye Yönelik Suç Korkusu	Olan	83	9,17	3,44	0,08	0,94
	Olmayan	283	9,13	3,36		
Karanlıkta Suç Korkusu	Olan	83	6,87	3,17	0,57	0,57
	Olmayan	283	6,69	2,20		
Suç Korkusu Ölçeği	Olan	83	35,02	11,26	0,03	0,98
	Olmayan	283	34,98	11,49		
Düzensizlik Ölçeği	Olan	83	19,35	8,67	-0,92	0,36
	Olmayan	283	20,41	9,39		

Kadınların dolaylı mağduriyet yaşama durumlarına göre ölçeklerden almış oldukları puanların karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonuçlarına Tablo 7’de yer verilmiştir. Araştırmaya katılan kadınların dolaylı mağduriyet yaşama durumlarına göre suç korkusu ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Kadınların dolaylı mağduriyet yaşama durumlarına göre düzensizlik ölçeğinden aldıkları puanlar arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Yakın akrabaları/arkadaşları daha önce suç mağduru olan kadınlar düzensizlik ölçeğinden daha yüksek puan almıştır. Bu bağlamda, çevrelerinden birilerinin suç mağduriyeti yaşamış olma durumlarının, kadınların ikamet ettikleri bölgelerine ilişkin düzensizlik algılarını artırdığını göstermektedir.

Tablo 7: Kadınların dolaylı mağduriyet yaşama durumlarına göre ölçeklerden almış oldukları puanların karşılaştırılması (n=366)

Ölçekler	Tanıdığı Suç mağduru olması	n	$\bar{X}$	s	t	p
Şahsa ve Mala Yönelik Suç Korkusu	Olan	104	19,10	6,74	-0,99	0,32
	Olmayan	136	20,04	7,80		
Yakın Çevreye Yönelik Suç Korkusu	Olan	104	9,41	3,56	0,18	0,86
	Olmayan	136	9,33	3,40		
Karanlıkta Suç Korkusu	Olan	104	6,56	2,48	-1,82	0,07
	Olmayan	136	7,12	2,26		
Suç Korkusu Ölçeği	Olan	104	35,07	11,28	-0,93	0,35
	Olmayan	136	36,49	12,05		
Düzensizlik Ölçeği	Olan	104	17,63	7,76	-3,01	0,00*
	Olmayan	136	21,00	9,17		

* $p < 0,05$

Kadınların Suç Korkusu ve Düzensizlik Ölçeklerine ait Görüşleri Arasındaki İlişkiler

Bu bölümde kadınların suç korkusu ve düzensizlik ölçeklerine ilişkin görüşleri arasındaki korelasyonlar verilmiştir.

Tablo 8'de araştırma kapsamına alınan kadınların ölçeklerden ve alt boyutlarından aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin yapılan Pearson korelasyon analizi sonuçları verilmiştir.

Kadınların suç korkusu ölçeği genelinden ve alt boyutlardan aldıkları puanlar ile düzensizlik ölçeğinden aldıkları puanlar arasında pozitif yönlü, orta kuvvetli ve istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Kadınların suç korkusu ölçeği genelinden ve ölçekte yer alan alt boyutlardan aldıkları puanlar arttıkça, düzensizlik ölçeğinden aldıkları puanlar da artmaktadır. Bu bulgu, Kuzey Kıbrıs'ta düzensizlik faktörlerinin kadınların suç korkusunu tetikleyici bir nitelikte olduğunu bir kez daha göstermektedir. Düzensizlik faktörleri arttıkça, kadınların suç korku düzeyleri de yükselmektedir.

Tablo 8: Kadınların ölçeklerden ve alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasındaki korelasyonlar (n=366)

Ölçekler		Şahsa ve Mala Yönelik Suç Mağduriyeti Korkusu	Yakın Çevreye Yönelik Suç Mağduriyeti Korkusu	Karanlıkta Suç Mağduriyeti Korkusu	Suç Mağduriyeti Korkusu Ölçeği	Düzensizlik Ölçeği
Şahsa ve Mala Yönelik Suç Korkusu	r	1,00				
	p					
Yakın Çevreye Yönelik Suç Korkusu	r	0,75	1,00			
	p	0,00*				
Karanlıkta Suç Korkusu	r	0,49	0,50	1,00		
	p	0,00*	0,00*			
Suç Korkusu Ölçeği	r	0,95	0,87	0,67	1,00	
	p	0,00*	0,00*	0,00*		
Düzensizlik Ölçeği	r	0,42	0,35	0,19	0,41	1,00
	p	0,00*	0,00*	0,00*	0,00*	

Sonuç ve Tartışma

Araştırma bulgularında göze çarpan ilk husus, Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan kadınlar açısından yaş değişkeninin suç korkusu üzerinde herhangi bir etkiye neden olmadığıdır. Birçok çalışmada, yaşın arttıkça suç korkusunun da aynı yönde artması beklenirken, Kuzey Kıbrıs örneklemindeki bulgu bu görüşü desteklememektedir. Önceki bölümlerde de açıklandığı üzere, yaşlı bireylerin suç korkusunu yaşama nedeni olarak fiziksel ve sosyal zarar görebilirlik unsurları gösterilmektedir (McCoy ve Wooldredge, 1996, s. 193). Bununla birlikte, Kuzey Kıbrıs'ta zarar görebilirlik endişesinin değişiklik gösterdiği düşünülmektedir. Kuzey Kıbrıs'ın sosyokültürel yapısı gereği aile, akrabalık ve komşuluk ilişkilerinin özellikle kırsal alanlarda yoğun bir şekilde görülmekle birlikte kentsel alanlarda da sürdüğü gözlenmektedir. Bu gelişmiş sosyal destek ağı neticesinde yaşlı birey, herhangi bir olumsuzluk karşısında ulaşabileceği bireylerin varlığını hissetmekte ve bu güven hissi suç korkusunu azaltabilmektedir. Bunun yanında, yine Kuzey Kıbrıs'ın aile yapısındaki

farklılıklar bu sonucu doğurabilmektedir. Suç korkusu çalışmalarının ağırlıklı olarak yürütüldüğü Amerika ve Batı ülkelerinin aksine Kuzey Kıbrıs'ta, yaşlı bireylerin bakımı çocuklarının sorumluluğundadır. Yaşlanan ebeveynlerin bakımevlerine yerleştirilmesi, Kuzey Kıbrıs'ta sosyokültürel olarak kabul görmeyen bir durumdur. Bu noktada, yaşlı ebeveynlerin ya çocuklarının yanında ya da onlara yakın bir çevrede ikamet ettiği görülmektedir. Bu durum da, yine fiziksel ve sosyal zarar görebilirlik endişesini azaltan faktörler arasında yer alabilmekte, dolayısıyla suç korkusu düşük düzeyde seyredebilmektedir. Bu bulguyu destekleyen bir çalışma olarak 1992 yılında Ferraro ve LaGrange'ın 10 farklı suç türüne maruz kalma korkusunun puanlandığı bir ölçekte, gençlerin yaşlılara kıyasla daha fazla korktuğu görülmüş, aynı zamanda şahsa ve mala yönelik suç korkusunun 75 yaş üzeri bireylerde en az görüldüğü ortaya çıkmıştır (Ferraro ve LaGrange, 1992). Bu bulguyu destekleyen bir diğer araştırma 2008 ve 2010 yılları arasında Çin, Gana, Hindistan, Meksika, Güney Afrika ve Rusya'da 35,125 50 yaş ve üzeri bireyle yürütülmüştür. Bu suç korkusu araştırmasına göre, bazı ülkelerde yaşlıların suç korkusunun düşük düzeyde çıktığı tespit edilmiştir. Örneğin Güney Afrika'da yaşlıların %65'i kendilerini sokakta güvende hissetmediklerini belirtirken, Gana'da bu oran yalnızca %9'da kalmıştır (Llyod-Sherlock vd., 2016). Bu bağlamda, yaşlı bireylerin yaşadıkları ülkelerin sosyokültürel yapıları, sosyoekonomik durumları, sağlık durumları gibi faktörlerin, suç korku düzeyinde değişiklik yaratabildiği gözlenmektedir.

Araştırmada ulaşılan bir diğer önemli bulgu, yaşanan yer ile suç korkusu arasındaki güçlü ilişkinin varlığıdır. Suç korkusu literatüründe genellikle kentsel alanlarda yaşayan kadınların suç korku düzeylerinin daha yüksek görüldüğü belirtilmektedir (Farrall vd., 2009, ss. 91-92; Lai vd., 2017, s.1016). Bunun nedenlerinin başında, araştırmada temel alınan düzensizlik modeli gelmektedir. Kentsel alanlarda, başıboş evler, duvar yazıları, dağılmış çöpler gibi fiziksel düzensizlik unsurları ve madde-alkol bağımlısı bireyler, seks işçileri, gece kulüpleri gibi sosyal düzensizlik unsurlarının görülme olasılığı daha yüksektir. Bu tür düzensiz ortamlarda yaşayan bireylerin, buna bağlı olarak suç korku düzeylerinin daha yüksek olması beklenmektedir. 2015 yılında Amerika'nın 12 şehrinde 12,549 katılımcıyla gerçekleştirilen araştırmada, yaşanan bölge ile kadınların suç korkusu arasında çok güçlü bir ilişki olduğu

saptanmış, fiziksel ve sosyal düzensizlik faktörlerinin varlığının yaşanan bölge algısı üzerinde çok etkili olduğu tespit edilmiştir (Snedker, 2015, s.65). Bunun yanında, Türkiye’de 2004 yılında 6173 katılımcı ile gerçekleştirilen bir araştırmada, yaşadıkları bölgelerde fiziksel ve sosyal düzensizlik unsurlarının fazla olduğunu belirten bireylerin, suç korku düzeylerinin de yüksek çıktığı saptanmıştır (Karakuş vd., 2010, s. 175). Kuzey Kıbrıs’ta yürütülmüş olan bu araştırma bulgularının da literatürle paralel olduğu gözlenmiştir. Girne dışındaki iki büyük bölge olan başkent Lefkoşa ve Gazimağusa’da yaşayan kadınların, algıladıkları düzensizlik faktörlerinin yoğun olduğu görülürken, buna paralel olarak aynı bölgelerde yaşayan kadınların suç korku düzeylerinin de yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Girne bölgesindeki farklılığı açıklamak gerekirse, bölgede yaşayan kadınların düzensizlik unsurlarını bir sorun olarak algılamaktan çok bunları normalleştirerek içselleştirdikleri varsayılmaktadır. Daha merkezden uzak ve kırsal alanlar olarak bilinen Güzelyurt ve İskele bölgelerinde ise beklendiği şekilde düzensizlik unsurları ve suç korkusu düşük düzeyde seyretmiştir.

Araştırmanın en önemli alt problemlerinden bir tanesi kadınların doğrudan mağduriyet deneyimleridir. Araştırma bulgularına göre doğrudan mağduriyet yaşama durumunun kadınların suç korkusuna anlamlı bir etkisi yoktur. İlgili literatürde farklı bulgulara rastlansa da, geçmiş mağduriyet deneyiminin suç korkusu üzerinde önemli bir etki yarattığı kabulü halen hakimdir. Bu kabule ters düşen araştırmalardan birisi, 2018 yılında Curiel ve Bishop tarafından İngiltere’de 1000 suç mağduru üzerinde yürütülmüştür. Bulgulara bakıldığında, geçmiş mağduriyet deneyiminin suç korkusu üzerinde orta düzeyde bir etkisi olduğu, sosyal etkileşimlerin suç korkusu üzerinde çok daha büyük bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında, doğrudan mağduriyetin suç korkusuna bir etkisi olmadığını savunanlar, suç eylemlerine en fazla maruz kalan grubun genç yetişkin erkekler olmasına rağmen, en düşük suç korkusu düzeyinin de yine bu grupta görüldüğünü ifade etmektedir. (Farrall vd., 2009, ss. 83-84). Kuzey Kıbrıs’ta yürütülmüş olan bu araştırmanın örneklem grubunun da burada belirleyici olduğu söylenebilmektedir. Örneklem grubunda doğrudan mağduriyet yaşayanların sayısı 83 iken, son bir yıl içinde mağduriyet yaşayanların sayısı sadece 11’dir. Literatürde son bir yılda

Güvenli bir ada ülkesi olarak bilinen Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan kadınların suç korkusu ölçeğinden almış oldukları puan 75 üzerinden 35 çıkmış ve kadınların %39,2 gibi yüksek bir oranı cinsel bir suça maruz kalmaktan korktuğunu ifade etmiştir. Güvenli bir imaja sahip olan bir ada ülkesi için orta düzeyde çıkan suç korkusu değeri ve yüksek düzeyde çıkan cinsel suça maruz kalma korkusu oranı, Kuzey Kıbrıs'ın kadınlar açısından görüldüğü kadar güvenli olmadığı gerçeğini gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda, gerekli resmi mercilerce kadınların kendilerini daha güvende hissetmelerine yönelik adımlar atılması gerekmektedir. Bununla birlikte, Kuzey Kıbrıs devlet dairelerinde ve resmi kurumlarında toplumsal sorunlara yönelik çok az kurum olmasıyla birlikte, var olan Araştırma ve Geliştirme merkezlerinin de çoğunlukla faal olmadığı bilinmektedir. Oysa, toplumun sorunlarının kaynağına inecek bu kurum ve kuruluşların bu sosyal sorunlarla mücadelede önleyici çalışmalar yürütme, sosyal politikalar üretme gibi çok önemli misyonları bulunmaktadır. Ancak bu misyonları yerine getirecek kurum ve kuruluşların eksikliğinin, yıllar içinde bu sorunların derinleşmesine yol açacağından endişe duyulmaktadır. Hükümetin ivedilikle toplumsal sorunlara değinecek, bu konuda çalışmalar yapacak merkezler kurması, kamu kurum ve kuruluşları için sosyolog, sosyal hizmet uzmanı ve benzeri alanlardan istihdam gerçekleştirilmesi yönünde adımlar atması, hem var olan diğer toplumsal sorunların hem de artan suç korkusunun çözümü için gereklilik arz etmektedir. Bu tür kurumlar ve/veya merkezlerin açılması kadınların ekonomik, psikososyal, hukuki ve siyasi olarak güçlenmesine katkı sağlayacağından, suç korkusu literatüründe çeşitli açılardan dezavantajlı olarak görülen bu grubun kendilerini daha fazla güvende hissetmelerini mümkün kılacaktır.

Kaynakça

- Arnold, H. (1991). Fear of crime and its relationship to directly and indirectly experienced victimization: A binational comparison of models. *Developments in Crime and Crime Control Research*, 87-125.
- Box, S., Hale, C.& Andrews, G. (1988). Explaining fear of crime. *The British Journal of Criminology*, 28 (3), 340–356, <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.bjc.a047733>
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: PegemNet.
- Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi elkitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Carrabine, E., Cox, P., Lee, M., Plummer, K.& South, N. (2009). *Criminology- A sociological introduction*. Second Edition. USA: Routledge.
- Chadee, D., Ali, S., Burke, A.& young, J. (2017). Fear of crime and community concerns: Mediating effect of risk and pragmatic fear. *Journal of Community Applied Social Psychology*, 27, 450-462.
- Curiel, P.R. and Bishop, S. (2018). Fear of Crime: The impact of different distributions of victimisation. *Palgrave Communications*, 4 (1), 46-54.
- Doran, B.J. & Burgess, M.B. (2012). *Putting fear of crime on the map investigating perceptions of crime using geographic information systems*. USA: Springer.
- Farrall, S., Jackson, J.& Gray, E. (2009). *Social order and the fear of crime in contemporary times*.
Great Britain: Oxford University Press.
- Ferraro, K.& LaGrange, R. (1989). Assessing age and gender differences in perceived risk and fear of crime. *Criminology*, 27 (4), 697-719.
- Ferraro, K. (1995). *Fear of Crime: Interpreting victimization risk*. Albany, New York: SUNY Press.
- Fox, K.A., Nobles, M.R.& Piquero, A.R. (2009). Gender, crime victimization and fear of crime. *Security Journal*, 22 (1), 24–39.

- Goodey, J. (2005). *Victims and victimology: Research, policy and practice*. UK: Pearson Education Limited.
- Grubb, J.A.&Bouffard, L.A. (2016). The influence of direct and indirect juvenile victimization experiences on adult victimization and fear of crime. *Journal of Interpersonal Violence*, 30 (18), 3151–3173.
- Hale, C. (1996). Fear of Crime: A review of the literature. *International Review of Victimology*, 4, 79-150. <http://dx.doi.org/10.1177/026975809600400201>.
- Hew, W.W., Low, B.Y., Goh, G.G.G. & Lau, S.H. (2018). Living in fear: Crime and residential turnover. *Asia Proceedings of Social Sciences*. 2 (4), 91-94.
- Hilinski, C. M., Pentecost Neeson, K. E., & Andrews, H. (2011). Explaining the fear of crime among college women, in their own words. *Southwest Journal of Criminal Justice*, 8 (1), 112–127.
- Hirtenlehner, H.&Farrall, S.(2013). Anxieties about modernization, concerns about community, and fear of crime: Testing two related models. *International Criminal Justice Review*, 23 (1), 5-24.
- Hodgkinson, T., Gately, N., McCue, J., Shuhad, A., Corrado, R.R.& Andresen, M.A. (2017). Fear of crime in an island paradise: Examining the generalizability of key theoretical constructs in the Maldivian context. *International Criminal Justice Review*, 27 (2), 108-125.
- Karakuş, Ö., McGarrell, E.F.& Başbüyük, O. (2010). Fear of crime among citizens of Turkey. *Journal of Criminal Justice*, 38, 174–184.
- Karmen, A. (2010). *Crime Victims: An introduction to victimology- Seventh edition*. USA: Wadsworth Cengage Learning.
- KKTC Devlet Planlama Örgütü (2014). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İstatistik Yıllığı*. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Planlama Örgütü İstatistik ve Araştırma Dairesi. Lefkoşa: KKTC Devlet Basımevi.
- Lai, Y.L., Ren, L.&Greenleaf, R. (2017). Residence-based fear of crime: A routine activities approach. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 61 (9) 1011–1037.
- Little, J., Panelli, R.&Kraack, A. (2005). Women's fear of crime: A rural perspective. *Journal*

of Rural Studies, 21 (2005), 151–163.

Llyod-Sherlock, P., Agrawal, S. & Minicuci, N. (2015). Fear of crime and older people in low- and middle-income countries. *Ageing & Society*, 36 (5), 1083-1108, <https://doi.org/10.1017/S0144686X15000513>

May, D., Rader, N. E., & Goodrum, S. (2010). A gendered assessment of the “threat of victimization”: Examining gender differences in fear of crime, perceived risk, avoidance, and defensive behaviors. *Criminal justice review*, 35 (2),159–182.

McCoy, V.H.&Wooldredge, J.D.(1996). Lifestyles of the old and not so fearful: Life situation and older persons’ fear of crime. *Journal of Criminal Justice*, 24 (3), 191-205.

Rühs, F., Greve, W.&Kappes, C. (2017). Coping with criminal victimization and fear of crime: The protective role of accommodative self-regulation. *Legal and Criminological Psychology*, 22, 359–377.

Shoham, S.G., Knepper, P.&Kett, M. (2010). *International handbook of victimology*. USA: CRC Press.

Siegel, J.L. (2010). *Criminology-The core*. USA: Wadsworth Cengage Learning.

Snedker, K.A. (2015). Neighbourhood conditions and fear of crime: Reconsideration of sex differences.

Crime & Delinquency, 61 (1), 45-70. DOI: 10.1177/0011128710389587

Vauclair, C.M.&Bratanova, B. (2017). Income inequality and fear of crime across the European region. *European Journal of Criminology*, 14 (2), 221–241.

Wolhuter, L.,Olley, N.&Denham, D. (2009). *Victimology- Victimization and victims’ rights*. USA: Routledge-Cavendish.

